

**stichting
speciaal
onderwijs &
expertisecentra**

PROTOCOL MIDDELENGEBRUIK EN - BEZIT

Vastgesteld Directeurenberaad
d.d. 11 december 2023

Vastgesteld GMR
d.d. 13 december 2023

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
1. WAT VERSTAAN WE ONDER MIDDELEN?.....	2
2. RISICOFACTOREN VOOR VERSLAVINGSGEVOELIGHEID.....	3
3. PREVENTIEF.....	3
4. REGELS	4
BIJLAGE 1	8

INLEIDING

Het gebruik van middelen op school is een belangrijk onderwerp, waar we als SSOE aandacht voor willen en moeten hebben. Het is van essentieel belang om onze leerlingen in een veilige omgeving te onderwijzen en te begeleiden. Het gebruik van middelen kan daar een bedreiging voor vormen. Bovendien kan het gebruik van deze middelen de ontwikkeling van leerlingen schaden en de prestaties en het gedrag in de klas negatief beïnvloeden. Bekend is dat leerlingen die niet roken, geen drugs gebruiken en geen alcohol drinken zich vaak fitter voelen en beter in hun vel zitten. Daarnaast is een veilige werkomgeving voor medewerkers van groot belang.

Daarom is het van groot belang om duidelijke richtlijnen en beleid op te stellen om het gebruik van middelen op school te voorkomen en tegen te gaan. Ons uitgangspunt hierbij is dat we ons als SSOE aan de aanwezige wetgeving houden.

In het Protocol middelengebruik en-bezit nemen we verschillende aspecten door, waaronder het identificeren van mogelijke risicofactoren, de preventieve maatregelen die we nemen om een veilige leer- en werkomgeving te waarborgen en de regels die we hanteren en de stappen die medewerkers kunnen zetten als er toch sprake is van (vermoeden van) gebruik en/ of bezit van middelen.

Het Protocol middelengebruik en -bezit is van toepassing op de scholen van SSOE, op Route040 en op het bestuursbureau. In het Protocol spreken we over de scholen en daarmee bedoelen we alle genoemde onderdelen van SSOE. Alle regels betreffen zowel leerlingen, ouders, medewerkers als externen die de locaties van SSOE bezoeken.

Het Protocol is gemaakt met informatie vanuit het Trimbos/ Helder op school en in samenwerking met de preventiemedewerker van Novadic-Kentron.

1. WAT VERSTAAN WE ONDER MIDDELEN?

Onder middelen worden de volgende zaken verstaan:

- Sigaretten en andere nicotinehoudende producten, vapes (e-sigaret), snus en ook niet nicotinehoudende vapes.
- Drugs zoals cannabis, amfetamine (speed), cocaïne, XTC, 3MMC en andere middelen, legaal en illegaal, die gebruikt worden voor de psychotrope werking (invloed hebben op het gedrag of op de beleving van de gebruiker).
- Medicijnen die niet aantoonbaar door een arts zijn voorgeschreven.
- Alcohol.

Aangezien veel van onze leerlingen extra risico lopen op verslaving, is het ook belangrijk om alert te zijn op overmatig gamen. We nemen het gamen echter niet apart op in dit protocol, omdat het in de reguliere zorgcyclus wordt meegenomen.

2. RISICOFACTOREN VOOR VERSLAVINGSGEVOELIGHEID

De risicofactoren zijn te verdelen in biologische, psychologische en sociale factoren.

2.1 *BIOLOGISCHE FACTOREN*

- Jonge startleeftijd van middelengebruik
- (Licht) verstandelijke beperking
- Psychische stoornissen
- Aanleg (er is een gen wat de verslavingsgevoeligheid doet toenemen. Deze gevoeligheid wordt nog extra versterkt door bv. ADHD, LVB, ASS)
- Lichamelijk beloningssysteem
- Niet leeftijdsadequate sociaal-emotionele ontwikkeling

2.2 *PSYCHOLOGISCHE FACTOREN*

- Psychische problemen / hechtingsproblematiek
- Persoonlijkheid
- Traumatische ervaringen
- Houding en overtuiging

2.3 *SOCIALE FACTOREN*

- Ruzie binnen het gezin
- Scheiding
- Tolerantie alcohol en drugs
- Criminaliteit
- Armoede
- Werkeloosheid
- Minder maatschappelijke aansluiting

3. PREVENTIEF

Binnen SSOE werken we met leerlingen, die naast al hun mogelijkheden, ook te maken hebben met vastgestelde beperkingen (bv. een verstandelijke beperking, een lage sociaal-emotionele ontwikkeling, een motorische beperking, psychiatrische diagnoses). Daardoor, zoals onder het kopje Risicofactoren beschreven, bestaat een groter risico op problematisch middelengebruik.

Ondanks de extra risico's, zorgen juist ook deze beperkingen ervoor dat we de keuze hebben gemaakt om geen preventieve scholing / voorlichting in ons lesaanbod op te nemen. Enerzijds omdat uit onderzoek is gebleken dat het geven van voorlichting over alcohol, drugs en roken en het toepassen van andere veelgebruikte preventiestrategieën zoals het weerbaar maken tegen groepsdruk, gericht op middelengebruik, een averechts effect kan hebben op leerlingen met een verhoogd risico. Anderzijds omdat we weten dat veel van onze leerlingen niet de fase van hun emotionele ontwikkeling hebben bereikt, waarop ze kennis ook toe kunnen passen in de praktijk.

Dat betekent echter niet dat er niet preventief gewerkt kan worden binnen de scholen. Elke school is verantwoordelijk voor de eigen specifieke invulling van het preventieve aanbod gericht op (problematisch) middelengebruik.

In algemene zin gelden de volgende zaken als basis:

- Binnen de scholen is een veilig pedagogisch klimaat, waarin leerlingen gezien worden, waarin er een open houding is vanuit de medewerkers en waarbij we werken vanuit een zorgcyclus waarbij multidisciplinair gehandeld wordt.
- Binnen het onderwijs is continu aandacht voor het versterken van de sociale en emotionele ontwikkeling en bijbehorende algemene vaardigheden, zoals zelfcontrole, probleemoplossende vaardigheden en sociale vaardigheden.
- We nemen in ons professioneel pedagogisch handelen het onderdeel voorbeeldgedrag (naar leerlingen en opvoeders) serieus.
- Bij elke vorm van zorgen rondom het welbevinden van de leerling, wordt de reguliere zorgstructuur ingeschakeld. Indien nodig kan specifieke kennis, advies en/ of ondersteuning worden gevraagd bij de instelling voor verslavingskunde (IVZ). In de regio van SSOE is dit Novadic-Kentron.
- Als ons strafbare feiten van buiten de schoolse situatie ter ore komen, dan staan de veiligheid en het belang van de leerling(en) bovenaan. We kunnen dan de volgende maatregelen inzetten:
 - Pedagogische begeleiding, zoals gesprekken over middelengebruik. Gebruik de ruimte die hiervoor is. Komen er grotere zaken aan het licht (denk aan dealen of productie), dan zijn alleen gesprekken niet voldoende.
 - Afstemming met de politie.
 - Afstemming met of melding bij Veilig Thuis.
 - Contact met ouders en betrokken hulpverlening.
- Voor situaties binnen de schoolse situatie, gelden onderstaande regels en sancties.

4. REGELS

Omdat SSOE wil bijdragen aan het welzijn van de leerlingen en medewerkers gelden regels rondom het gebruik van middelen. Deze zijn bedoeld om:

- Bij te dragen aan ieders gezondheid.
- Te voorkomen dat iemand onnodig last heeft van anderen.
- Bij te dragen aan ieders veiligheid.
- Ervoor te zorgen dat de school haar belangrijkste functie (het geven en volgen van onderwijs) zo goed mogelijk kan uitvoeren.

De regels gelden voor de dagelijkse gang van zaken op school en voor door de school georganiseerde activiteiten, zoals excursies, kamp en schoolfeesten. De regels zijn onderverdeeld in regels voor leerlingen, voor ouders en externen en voor medewerkers.

4.1 *REGELS OVER ROKEN / NICOTINEHOUDENDE PRODUCTEN (VAPES , SNUS)*

- Binnen de school wordt niet gerookt. Onze school is een openbaar gebouw. Volgens de wet mag daarbinnen niet worden gerookt (Tabaks-en rookwarenwet). Dit geldt ook voor niet-nicotinehoudende vapes.
- Op het schoolplein wordt niet gerookt. Vanaf 1 augustus 2020 zijn alle scholen verplicht een rookvrij schoolterrein te voeren.
- Het is volgens de wet verboden om tabakswaaren te verkopen en te geven aan mensen jonger dan 18 jaar.
- Tijdens klassenavonden en andere activiteiten die buiten schooltijd worden gehouden, geldt dat er niet in school en op het schoolterrein mag worden gerookt.
- We bieden als SSOE geen aparte gelegenheden om te roken, omdat we het belang van een gezonde omgeving willen stimuleren.

- Wanneer leerlingen nicotinehoudende- en / of niet-nicotinehoudende middelen bij zich hebben, maar ze niet gebruiken en dit niet tot overlast leidt, wordt dit gedoogd.

Wanneer een leerling de regels over roken overtreedt, zal hij eerst een waarschuwing krijgen en gewezen worden op de regels. Bij herhaling volgt een gesprek met de leerling en worden zijn / haar ouders op de hoogte gesteld. Afhankelijk van de ernst van de overtreding en/of bij meerdere herhalingen volgen consequenties. Bijvoorbeeld: pedagogische maatregelen (bv. niet alleen buiten het schoolterrein komen, nablijven), of schorsing voor maximaal twee dagen. Wanneer de overtreding tijdens een buitenschoolse activiteit plaatsvindt, volgt bovendien uitsluiting van die activiteit en zal de leerling opgehaald moeten worden door ouders.

Wanneer een ouder / externe partij de regels over roken overtreedt, zal hij eerst een waarschuwing krijgen, moet het gebruik stoppen en wordt hij gewezen op de regels. Bij herhaling zal de ouder / externe het schoolterrein moeten verlaten. Bij medewerkers van een andere organisatie wordt ook de leidinggevende van de andere organisatie ingelicht.

Wanneer een medewerker de regels over roken overtreedt, zal hij eerst een waarschuwing krijgen en gewezen worden op de regels. Bij herhaling volgt een gesprek met de leidinggevende, waarin een passende sanctie wordt benoemd, passend binnen de CAO PO. De overtreding en de sanctie worden vastgelegd in het personeelsdossier.

4.2 REGELS OVER ALCOHOLGEBRUIK

- Volgens de wet is het verboden om alcohol te verkopen of te schenken aan personen onder 18 jaar.
- Onder school- / werktijd is men niet onder invloed van alcohol. Wanneer iemand onder invloed van alcohol is, kan hij niet goed werken of leren.
- Tijdens leerlingtijd wordt er geen alcohol geschonken en genuttigd.
- Na schooltijd is incidenteel en met mate gebruik van alcoholhoudende drank door meerderjarige medewerkers in de school toegestaan, wanneer dit niet van invloed is op de werkzaamheden en in principe altijd bij afwezigheid van leerlingen. We zijn ons altijd bewust van onze voorbeeldfunctie naar leerlingen, ouders en anderen.
- Wanneer leerlingen, stagegebonden, wel in aanraking komen met alcohol binnen school, wordt dit altijd vooraf afgestemd met ouders.

Wanneer een leerling de regels over alcoholgebruik overtreedt, volgt een gesprek met de leerling en worden zijn/haar ouders op de hoogte gesteld. Afhankelijk van de ernst van de overtreding en/of bij herhaling volgen consequenties, zoals pedagogische maatregelen (bijvoorbeeld niet alleen buiten school komen, of nablijven), of een schorsing voor maximaal twee dagen.

Indien de leerling onder invloed op school is of onder invloed aan een activiteit deelneemt, wordt de leerling verzocht zich uit het leslokaal of van de activiteit te verwijderen en te wachten tot een ouder / verzorger hem komt ophalen. Wanneer de overtreding tijdens een buitenschoolse activiteit plaatsvindt, volgt bovendien uitsluiting van die activiteit.

Daarnaast neemt de school haar eigen maatregelen:

- Ouders worden ingelicht (verplicht).
- Verdere inzet vanuit het zorgteam/ contact met de preventiemedewerker vanuit Novadic- Kentron
- Nagaan of er aanwijzingen zijn voor probleemgebruik (zie bijlage 1)
- Afhankelijk van de ernst van de overtreding en van de leeftijd van de leerling volgt schorsing of verwijdering van de school (Zie Protocol Schorsing en Verwijdering).

Wanneer een ouder / externe de regels over alcoholgebruik overtreedt, krijgt hij eerst een waarschuwing (het gebruik moet stoppen) en wordt hij gewezen op de regels. Bij herhaling zal de ouder / externe het schoolterrein en / of de activiteit moeten verlaten. Bij externe medewerkers die binnen school werkzaam zijn, wordt ook de betreffende leidinggevende ingelicht. Ouders en andere bezoekers die onder invloed van alcohol of drugs de school bezoeken wordt de toegang geweigerd.

Wanneer een medewerker de regels over alcoholgebruik overtreedt, krijgt hij eerst een waarschuwing en wordt hij gewezen op de regels. Bij herhaling volgt een gesprek met de leidinggevende, waarin de passende sanctie wordt genoemd, passend binnen de CAO PO. De overtreding en de sanctie worden vastgelegd in het personeelsdossier.

Indien de medewerker onder invloed is onder werktijd, wordt hij verzocht naar huis te gaan. De gemiste werktijd moet op een ander moment ingehaald worden.

4.3 REGELS OVER DRUGSGEBRUIK EN -BEZIT

- De Opiumwet is leidend. Deze wet verbiedt voor minderjarigen o.a. het bezit van, het gebruik van en het handelen in drugs en in medicijnen die niet aantoonbaar in het belang van de gezondheid worden gebruikt.
- Onder school-/werktijd is men niet onder invloed van cannabis of overige drugs. Wanneer iemand drugs heeft gebruikt, kan hij niet goed werken of leren.
- Tijdens activiteiten die door school zijn georganiseerd en die buiten schooltijd en / of op een andere locatie plaatsvinden (bv excursies, feestelijke bijeenkomsten) verkeert men niet onder invloed van cannabis of andere drugs.
- Deze regels gelden ook voor medicijnen of middelen die niet aantoonbaar in het belang van de gezondheid worden gebruikt.

Wanneer een leerling de regels over cannabis en drugs overtreedt, volgt een gesprek met de leerling en worden zijn/haar ouders op de hoogte gesteld. Afhankelijk van de ernst van de overtreding en / of bij herhaling volgen consequenties, zoals een schorsing voor maximaal twee dagen.

Indien de leerling onder invloed op school is of onder invloed aan een activiteit deelneemt wordt de leerling verzocht zich uit het leslokaal of van de activiteit te verwijderen en te wachten tot een ouder / verzorger hem komt ophalen. Wanneer de overtreding tijdens een buitenschoolse activiteit plaatsvindt, volgt bovendien uitsluiting van die activiteit.

Daarnaast neemt de school haar eigen maatregelen:

- Ouders worden ingelicht (verplicht).
- Verdere inzet vanuit het zorgteam / contact met de preventiemedewerker vanuit Novadic-Kentron.
- Nagaan of er aanwijzingen zijn voor probleemgebruik (zie bijlage 1).
- Afhankelijk van de ernst van de overtreding en van de leeftijd van de leerling volgt schorsing of verwijdering van de school (Zie Protocol Schorsing en Verwijdering).
- School heeft bij kennis of een vermoeden van dealen en / of drugsbezit en / of drugsgebruik de mogelijkheid om een tassen- en/of kluiscontrole uit te voeren. Deze controle gebeurt bij voorkeur aangekondigd, zodat er een preventieve werking vanuit gaat. In het geval van waarheidsvinding kan ervoor gekozen worden de controle onaangekondigd te doen. De controle vindt altijd plaats in aanwezigheid van de leerling en wordt gedaan door twee medewerkers. Eventueel kan hierbij ook een medewerker van de politie aanwezig zijn.
- Ingenomen drugs of medicijnen worden ter vernietiging aan de politie overgedragen.

Wanneer een ouder / externe de regels over drugsgebruik overtreedt, krijgt hij eerst een waarschuwing (het gebruik moet stoppen) en wordt hij gewezen op de regels. Bij herhaling zal de

ouder/ externe het schoolterrein en/ of de activiteit moeten verlaten. Bij een externe medewerker, die werkzaam is binnen school, wordt de leidinggevende van de betreffende organisatie ingelicht.

Wanneer een medewerker de regels over drugsgebruik overtreedt, krijgt hij eerst een waarschuwing en wordt hij gewezen op de regels. Bij herhaling volgt een gesprek met de leidinggevende, waarin de passende sanctie wordt genoemd, passend binnen de CAO PO. De overtreding en de sanctie worden vastgelegd in het personeelsdossier.

4.4 REGELS OVER DEALEN

- De Opiumwet is leidend.
- Onder dealen wordt verstaan het al dan niet gratis verstrekken, verkopen, kopen, vervoeren en afleveren van alle drugs (waaronder ook alcohol en tabakswaaren / nicotinehoudende producten) en medicijnen die aantoonbaar niet in het belang van de gezondheid worden gebruikt.
- Het is een misdrijf om grotere hoeveelheden drugs in bezit te hebben en te verhandelen. Voor minderjarigen is alle bezit van drugs verboden.
- Dealen is niet toegestaan, niet in en rond de school en ook niet tijdens buitenschoolse activiteiten die georganiseerd zijn door school.

Het vraagt grote zorgvuldigheid van de school als een leerling verdacht wordt van dealen. Alle medewerkers hebben de verantwoordelijkheid om bij signalen van dealen de betreffende leerkracht of een directielid in te schakelen. Het beste is dat er eerst een gesprek gevoerd wordt met de leerling. Voer dit gesprek niet alleen, maar met zijn tweeën. Het is ook een optie om een ouder bij dit gesprek uit te nodigen.

Er zijn drie uitkomsten mogelijk:

1. De leerling ontkent de beschuldiging. Dit blijkt terecht. In dat geval moet de school excuses maken en andere betrokkenen op de hoogte stellen van de ware toedracht.
2. De leerling bekent en de school neemt maatregelen. Doe in elk geval altijd melding of aangifte bij de politie.
3. De leerling bekent niet en blijft verdacht. De politie is dan aan zet om nader onderzoek te doen. Een directielid van school schakelt de politie in.

Daarnaast neemt de school haar eigen maatregelen:

- Ouders worden ingelicht.
- Gevonden drugs moeten bij de directeur worden ingeleverd en worden vernietigd door de politie.
- Verdere inzet vanuit het zorgteam / contact met de preventiemedewerker vanuit Novadic-Kentron
- Nagaan of er aanwijzingen zijn voor probleemgebruik (zie bijlage 1).
- Afhankelijk van de ernst van de overtreding en van de leeftijd van de leerling volgt schorsing of verwijdering van de school (Zie Protocol Schorsing en Verwijdering).
- School heeft bij kennis of een vermoeden van dealen en / of drugsbezit de mogelijkheid om een tassen- en /of kluiscontrole uit te voeren. Deze controle gebeurt bij voorkeur aangekondigd, zodat er een preventieve werking vanuit gaat. In het geval van waarheidsvinding kan ervoor gekozen worden de controle onaangekondigd te doen. De controle vindt altijd plaats in aanwezigheid van de leerling en wordt gedaan door twee medewerkers. Eventueel kan hierbij ook een medewerker van de politie aanwezig zijn.

BELANGRIJKE AANWIJZINGEN (FYSIEK OF IN GEDRAG) VOOR PROBLEEMGEBRUIK

- Drugs, waaronder alcohol en andere middelen, nodig hebben om te kunnen ontspannen, om in een andere stemming te komen, om een bepaalde angst te overwinnen of zenuwen tot bedaren te brengen.
- Niet genoeg hebben aan 1 of 2 glazen alcohol, maar dagelijks meer drinken en vaak situaties opzoeken waar alcohol gedronken wordt.
- Wel willen stoppen of proberen om overdag niet te drinken of andere drugs te gebruiken, maar daar niet in slagen.
- Snel en gulzig drinken, stiekem drinken, vaak naar drank ruiken en kauwgum eten om de dranklucht te verbergen.
- Zonder alcohol of drugs last krijgen van ontweningsverschijnselen zoals trillende handen, transpireren en slecht slapen.
- Vaak ruzie maken over drank en drugs met de ouders, vrienden, of gezinsleden.
- Foutjes maken op school.
- Schoolverzuim.
- Vaker onder invloed deelnemen aan het verkeer.
- Gewichtsverlies / -toename in een korte tijd.
- Veel praten over alcohol / drugs.
- Verminderde schoolprestaties.
- Verminderde concentratie.
- Maag- / darmklachten / hoofdpijn / vermoeidheid.